

שיעור מספר 10*
28 נובמבר - 4 דצמבר

חורבן ירושלים

שבת אחר הצהריים

קראו את הפרקים והפסוקים הבאים לקראת שיעור השבת השבועי: יחזקאל
8; רומיים 1: 22-25; ירמיהו 10-1: 37; 6-1: 38; 14-1: 29; דניאל 2: 9.

פסוק לשינון: "וְדַרְשׁוּ אֶת-שְׁלוֹם הָעִיר אֲשֶׁר הִגַּלְתִּי אֶתְכֶם שָׁמָּה וְהִתְפַּלְלוּ
בְעֵדָה אֶל-יְהוָה כִּי בְשָׁלוֹמָה יְהִי לְכֶם שְׁלוֹם". (ירמיהו 7: 29).

"בתוך מספר שנים מעטות היה על מלך בבל לשמש ככלי זעמו של אלוהים על ממלכת יהודה כבדת הלב שלא חזרה בתשובה. שוב ושוב הייתה ירושלים מוקפת על-ידי צבאותיו של נבוכדנאצר שהטילו עליה מצור. פלוגה אחר פלוגה-בהתחלה רק מעטים, אבל בשלב מאוחר יותר היה על אלפים ועשרות אלפים- להילקח בשבי לארץ שנער, לשבת שם בגלות כפויה.

היוקים, יהויכין, צדקיהו-כל מלכי יהודה אלה הפכו בתורם לאריסים משועבדים של השליט הבבלי, ועל כל אחד בתורו היה למרוד. ענישה חמורה ואף חמורה יותר נגזרה על האומה המרדנית, עד שלבסוף על כל הארץ היה להפוך לשממה, ירושלים הייתה אמורה להיחרב ולהישרף באש, על בית המקדש שבנה שלמה היה להיחרס, וממלכת יהודה היה עליה ליפול, לעולם לא למלא את יעודה המקורי בין עמי הארץ" (אלן גיי וייט, נביאים ומלכים, עמ' 422, 423)

כפי שראינו, וכפי שנראה, כל זה לא בא עליהם בלי אזהרות ותחינות רבות על-ידי נביאים, במיוחד ירמיהו. סירובם לציית הביא חורבן בלבד. מי ייתן ונלמד מטעויותיהם!

אבלות על התמוז

למרות שירמיהו סבל אולי מרגשות בדידות לפעמים, הוא לא היה באמת לבד. בין השבויים בבל היה גם בן זמנו יחזקאל, אותו הגלה אלוהים כדי לנחם ולהוכיח את שבויי העם. על נביא הגלות הזה היה גם לאשר את מה שאלוהים אמר דרך ירמיהו לכל אורך השנים הארוכות והקשות האלה. באמצעות פועלו, הזהיר יחזקאל את השבויים נגד האיוולת של אמונה בתחזיות השווא של חזרה מוקדמת מבבל. הוא גם בא לנבא, בסמלים ומסרים שונים, על המצור ההרסני שבסופו של דבר יקרה לירושלים בגלל סירובם של האנשים לחזור בתשובה ולפנות מהחטא והכפירה שלהם.

קיראו את יחזקאל 8. מה נראה לנביא? מה זה יכול ללמד אותנו על איזו עוצמה התרבות השלטת יכולה להיות, וכיצד זה יכול להשפיע גם על הדברים המקודשים ביותר? איזה אזהרות צריכות להיות כאן בשבילנו?

אין זה משנה כמה פעמים, וברור, כתביו של משה והנביאים הזהירו מפני עבודת אלילים וסגידה לאלים אחרים, פסוקים אלו מראים כי זה בדיוק מה שנעשה, גם בתוך המתחם המקודש של בית המקדש. 'אבל תמוז' היה טכס קינה לאל המסופוטמי (ארם נהריים) אל הפריזון. לא פלא שבדברי הימים ב' נאמר: **"גם כל-שְׂרֵי הַכְּהֻנִים וְהָעַם הֲרִבּוּ לַמַּעוֹל- (לְמַעַל-) מַעַל כָּל תַּעֲבוֹת הַגּוֹיִם וַיִּטְמְאוּ אֶת-בַּיִת יְהוָה אֲשֶׁר הַקִּדְּשׁ בִּירוּשָׁלַם"** (דברי הימים ב' 14: 36). קיראו בתשומת לב את יחזקאל 12: 8. חדרים אלה יכולים להיות החדרים שבהם אוחסנו אלילים, או שהם יכולים להיות חדרי ליבם. כך או כך, הזקנים והמנהיגים כשלו כל כך עד שאמרו שאין אלוהים יכול לראות את שהם עושים, כי ה' נטש אותם. זה דרך אחרת לומר, 'לאלוהים לא אכפת מהדברים האלה; הם לא חשובים.' בדיוק שם, במתחם הקדוש ביותר של משכן האלוהים, אנשים אלו עסקו בעבודת האלילים הדוחה ביותר, ועשו כל מה שנאסר עליהם במיוחד לאור דבריו של אלוהים בתורה. וגרוע מכך, הם הצדיקו בדעתם את מעשיהם. כאן אנו רואים שוב את מה ששאל התכוון כשדיבר על אלה שסגדו לבריאה במקום את לבוראם (ראו רומיים 1: 22-25).

ממשלו האומלל של המלך צדקיהו

צדקיהו, שפירוש שמו 'צדקת יה', היה המלך האחרון על כס המלכות של יהודה לפני שנהרסה ירושלים על-ידי הבבלים בשנת 586 לפני הספירה. בהתחלה ניראה היה שהוא מוכן לציית לדבריו של ירמיהו ולהיכנע לבבלים. אולם גישה זו לא החזיקה מעמד. **קיראו את ירמיהו 10:1-37. מה הייתה אזהרתו של ירמיהו למלך צדקיהו?**

בלחץ נתיניו, סביר להניח שהאצולה בפרט, התעלם צדקיהו מאזהרותיו של ירמיהו ועשה ברית צבאית עם המצרים במקום, בתקווה להדוף את האיום הבבלי. (ראו יחזקאל 17:15-18). כפי שהוא הוזהר, ישועה לא הגיעה ממצרים אחרי הכל. **קיראו את ירמיהו 6:1-38. מה קרה לירמיהו (שוב) בגלל הכרזתו את דבר האלוהים לעם?**

כפי שאמר ישוע, "אֵינְן נְבִיאַ נְקֻלָּה אֶלָּא בְּעִירוֹ, בֵּין קְרוֹבָיו וּבְבֵיתוֹ." (מארק 4:6). ירמיהו המסכן עמד שוב מול זעמם של בני ארצו שלו. כמו שאר העם, לא יכל ירמיהו לומר שהוא לא הוזהר. במקרה הזה, האזהרה הייתה על התלאות והניסיונות שהיו צפויות לו אם הוא נשאר נאמן, ואכן הוא נשאר נאמן! כמה קשה היה זה לבטח לירמיהו, הוא הואשם בהחלשת מורל האומה. אחרי הכל, כשעמד העם בפני אויב מחוץ ורצה לעמוד נגדו, בו בזמן ירמיהו עמד במשך שנים וטען שזהו מקרה אבוד, שאינם יכולים לנצח, וכי גם ה' היה נגדם-זה די מובן שהם ירצו להשתיק אותו. החטא הקשה את לבם כל כך, שהם כבר לא שמעו את קולו של ה' מדבר אליהם; אכן, הם חשבו שהיה זה קולו של אויב במקום.

עם כל הקושי שהיווה הבור אליו נזרק ירמיהו, חישובו על כמה קשה יותר היה לו לשמוע את האישום נגדו - שהוא בעצם ביקש לפגוע, ולא לדאוג בעצם לרווחת עמו. כיצד תרגישו אם תואשמו בפגיעה על ידי אלו שלהם אתם מנסים לעזור?

נפילתה של ירושלים

המצור על ירושלים החל בתקיפת הצבא הבבלי בינואר, 588 לפני הספירה, ונמשך עד סוף הקיץ של שנת 586 לפנה"ס. ירושלים הייתה מסוגלת להחזיק מעמד יותר משנתיים לפני שהמילים הנבואיות של ירמיהו התגשמו, וחיילים בבליים פרצו את החומות והרסו את העיר. הרעב היה כל-כך כבד בתוך החומות העיר שמגיניה איבדו את כל כוחותיהם ולא יכלו להתנגד יותר. המלך צדקיהו נמלט עם משפחתו, אך לשווא. הוא נתפס ונלקח לבבל לעמוד לפני נבוכדנאצר, ובניו הוצאו להורג מול עיניו. אנו יכולים לקרוא עוד על הסיפור העצוב הזה בירמיהו 10-1: 39.

קיראו את ירמיהו 6-40. מהי משמעות מילותיו של נבוכדנאצר לירמיהו?

כמה מרתק שמפקד פגאני זה הבין את המצב הרבה יותר טוב מאשר בני עמו של הנביא! נראה היה בברור שהבבלים ידעו משהו על ירמיהו ועבודתו, והם התייחסו אליו באופן שונה מאחרים, לא כפי שעשה צדקיהו (ראו ירמיהו 11,12: 39). מדוע בעצם מייחס מנהיג פגאני זה את נפילתה של ירושלים להי' כעונש על החטאים של האנשים ולא על העליונות של האלים שלו על יהודה, הכתוב אינו מגלה. תהיה הסיבה אשר תהיה, זוהי עדות מדהימה, שאפילו בזמן של אסון כבד על העם שהיה ממש מיותר, אלוהים גילה משהו על עצמו לעובדי האלילים. איזו ברירה עמדה בפני ירמיהו- לקשור את גורלו עם גורלם של השבויים שהובלו לבבל, או להישאר מאחור עם אלה שנתרו? בהתחשב בנסיבות, אף אחת מהאפשרויות האלה לא היתה מושכת במיוחד. אין ספק שהצרכים הרוחניים של שתי הקבוצות היה גדול, וירמיהו יכול היה להמשיך בתפקידו כנביא בכל מקום בו היה נמצא. אך ירמיהו החליט להישאר בקרב העם שנותר בארץ, עם העניים שאין ספק שיזדקקו לכל מילת עידוד ועזרה שיכלו לקבל מהנביא (ראו ירמיהו 7,6: 40).

כיצד תוכלו ללמוד לשרת אחרים, ללא קשר למצב שבו אתם נמצאים? למה זה חשוב, אפילו לעצמכם, שתשרתו בכל דרך שתוכלו?

“כָּל-לְבַבְכֶם”

“וּבְקִשְׁתֶּם אֹתִי וּמָצַאתֶם כִּי תִדְרֹשְׁנִי בְּכָל-לְבַבְכֶם” (ירמיהו 29:13). מהו ניסיונכם עם ההבטחה הזו? מה זאת אומרת “בְּכָל-לְבַבְכֶם”?

אלוהים יודע הכל מבראשית ועד הסוף. אפילו בזמן שאנשים בירושלים עדיין נלחמו עם הבלבים, ועדיין קיוו שדברי נביאי השקר היו נכונים, ה' השתמש בירמיהו לדבר על העתיד, עבור תושבי בבל ולמי שיגיעו לשם בסופו של דבר.

קיראו את ירמיהו 14:1-29. כיצד מתגלים האהבה והרחמים של אלוהים בקטעים אלו?

היה כאן מסר אמיתי של חסד, שלא כמו מסר השקר של 'חסד' שהאנשים שמעו מנביאים שאמרו להם שגלותם תהיה לזמן קצר, אולי אפילו רק שנתיים. זו לא היתה תכניתו של אלוהים, וזה לא עמד לקרות. במקום זאת, על סמך תורתו הברורה של משה, הם היו צריכים לקבל את העובדה שזה היה גורלם, לפחות לעת עתה; אבל בדיוק כפי שכתב משה, אם הם יחזרו בתשובה, הם ישובו למולדתם.

קיראו את דברים 4:1-30. כיצד משקפים הקטעים הללו את מה שאמר ירמיהו לעם? (ראו גם דברים 4:29).

אנו קיבלנו את המתנה הנבואית בפועלה הנפלא של אלן ג'יי וייט. כיצד נוכל להיות בטוחים שאנו לא נותנים לכתביה את אותו היחס שרבים בזמנו של ירמיהו נתנו לנבואותיו?

שבעים שנים

לנבואותיו של ירמיהו היה אמור להיות אפקט כפול על צורת חשיבתם של הגולים: מחד גיסא הם לא היו צריכים להאמין למסר של נביאי השקר, ומאידך גיסא, הם לא היו אמורים להיות מדוכדכים. הוא ביקש מבני עמו הגולים להתפלל בעבור בבל. בקשה זו עשויה הייתה להפתיע את אלה שגורשו. מה שירמיהו ביקש מהשבויים היה בלתי מתקבל על הדעת בהיסטוריה הקדומה של ישראל. לא היה זה מקובל בכלל באותם ימים להתפלל למען אויב שנוא כבבל שפגע בעם הנבחר של אלוהים. הנביא פגע ישירות בכל התובנות המקובלות בזמנו בנוגע לבית המקדש וירושלים; הם יכולים להתפלל במדינה פגאנית זרה, והאלוהים הניצחי ישמע אותם. שימו לב גם למה שאומר ירמיהו בפרק 29 פסוק 7: שהשגשוג של האומה 'המארחת' שלהם משמעה השגשוג שלהם, השבויים. כנוכרים וזרים בארץ, הם היו פגיעים במיוחד כאשר החיים הפכו להיות קשים יותר ויותר במהלך זמן שהייתם שם. לאורך כל ההיסטוריה, ראינו דוגמאות עצובות של חוסר סובלנו ההופכת רעה במיוחד כאשר אומה עומדת בפני זמנים קשים; אנשים מחפשים שעירי לעזאזל, אלה שהם יכולים להאשים, מיעוטים, או נוכרים, הופכים לעתים קרובות למטרות קלות. זוהי אכן מציאות כואבת גם היום.

איזו תקווה נפלאה ניתנה לגולים בירמיהו 29:10? (ראו גם ירמיהו 25:11,12; דברי הימים ב' 36:21; דניאל 9:2).

כל מה שאלוהים אמר שיקרה קרה, כך שהיו להם את כל הסיבות להאמין שהוא יגשים נבואה זו גם כן (ירמיהו 10:29). מדוע היה זמן גלותם בדיוק 70 שנה אין לדעת, למרות שזה ברור שזה קשור למנוחת השבת של הארץ (ראו ויקרא 4:25; 26:34,43). מה שכל-כך חשוב בנבואה הזאת זה שאם הם יילקחו לבבל ויכנעו לאלוהים באמונה, זה יטע תקווה גדולה בקרב השבויים וביטחון בריבונותו המלאה של אלוהים. למרות מה שהיה נראה למראית העין, ולמרות האסון הנורא שפקד אותם, הם עדיין יכולים להיות בטוחים שלא הכל אבוד, ואלוהים לא עזב אותם. בריתו של אלוהים אתם עדיין תקפה, והוא לא נטש אותם או את עם ישראל. הגאולה הייתה זמינה גם בבל לכל אלו שיעמדו באמות המידה שאלוהים קבע.

אילו נבואות נותנות לכם תקווה גדולה לעתיד? אילו מהן מחזקות את אמונתכם ועוזרות לכם ללמוד לבטוח באלוהים על כל מה שעתיד לבוא?

חומר נוסף למחשבה: "אנו נמצאים בסכנה מתמדת של התעלמות מפשטותה של הבשורה. קיים רצון עז עם אנשים רבים לזעזע את העולם עם משהו מקורי, שירומם את האנשים למצב של אקטזה רוחנית, ולשנות את סדר חווית ההווה. ישנו בהחלט צורך גדול לשינוי בסדר הנוכחי של החוויה; משום שקדושתה של האמת העכשווית לא ידועה כפי שהיא צריכה להיות, אבל השינוי שאנו צריכים הוא שינוי של הלב, הניתן להשגה רק על-ידי חיפוש אישי את ברכתו של אלוהים, על-ידי תחינה לכוחו, על-ידי תפילה קנאית נלהבת שחסדו יבוא עלינו, ושהאופי שלנו ישתנה. זה השינוי שאנו צריכים היום, ולהשגת החוויה הזאת אנו צריכים לתרגל התמדה נמרצת ולהפגין רצינות מעומק הלב. אנו צריכים לשאול בכנות אמיתית, 'מה עלי לעשות כדי להינצל?' אנו צריכים לדעת איזה צעדים בדיוק אנו עושים לכיוון גן עדן" (אלן ג'י וייט, מסרים נבחרים, כרך א', עמ'. 187, 188).

שאלות לדיון:

1. כפי שראינו, ירמיהו אמר לאנשים 'לדרוש את אלוהים'. כיצד אנו עושים זאת? מה אם משהו היה אומר לכם, 'אני רוצה לדעת את אלוהים בעצמי; איך אני מוצא אותו?' איך הייתם משיבים?
2. התעכבו עוד על הסיבה, מבחינה היסטורית, שנביאים זכו ליחס גרוע כל-כך ולא הבינו אותם בזמנם. מה זה צריך ואיך זה יכול ללמד אותנו על הדרך שבה אנו צריכים להתייחס לפועלה של אלן ג'י וייט? חשבו על שליחה זו של אלוהים זו בהקשר של מה שישוע אמר כאן: "אוי לכם סופרים ופרושים צבועים, כי בונים אתם את קברי הנביאים ומיפים את מצבות הצדיקים. אומרים אתם: 'אלו חיינו בימי אבותינו לא היינו שתפים עמם לשפך את דם הנביאים'. כך אתם מעידים על עצמכם שפנים אתם לרוצחי הנביאים" (מתי 23: 29-31).
3. התעכבו עוד על השאלה האחרונה בסוף השיעור של יום חמישי. נבואות רבות מהתנ"ך התגשמו בעבר, ומנקודת המבט שלנו היום אנו יכולים לראות שהם התגשמו. באיזה אופן יכולות התגשמויות אלה לעזור לנו לתת אמון כי נבואות עתידיות שניתנו לנו יתגשמו גם הן?